

# Livets väg

nr 20/2022-04-22

Jesus sade: Jag är vägen,  
sanningen och livet. Ingen  
kommer till Fadern utom  
genom mig (Joh. 14:6).



STENS ???

FRÅGELÅDA

## Angående krigstjänst

Frågan om den kristne och kriget fortsätter här från nr 18. I något så fruktansvärt som krig uppstår många samvetsfrågor. Som nämnts skrev Tom Hardt för länge sedan:

*”Rörande krigstjänsten före Konstantin vet vi, att de sakrala elementen i den hedniska militärtjänsten gjorde kristen militärtjänst omöjlig. Jag kan inte här uttömmande teckna den dogmhistoriska bilden, men säkert är att vi i Nya Testamentet möter den kristne yrkesmilitären.”*

Jag vill här ytterligare behandla detta något. Det som gjorde kristen militärtjänst i romersk tjänst omöjlig var kravet på dyrkan av kejsaren. Men på NT:s tid var detta ännu inte en obligatorisk kult.

Julius Caesar (100-44 f.Kr.) blev inte kejsare eller dyrkad som gud, men hans adoptivson Octavianus (63 f.Kr.-14 e.Kr.) blev det med namnet Augustus. Det var under hans regeringstid som Jesus föddes då ”hela världen” skulle skattskrivas. Från wikipedia:

*”Under kejsartidens första 150 år fanns det en kult runt kejsarna men de kunde förklaras som gudar först efter sin död. Detta ändrades dock från och med andra hälften av 100-talet. Kulten kring kejsarna blev en slags statsreligion och offer till kejsarna blev obligatoriskt, vid äventyr av dödsstraff. Denna ordning var omstridd främst*

*inom aristokratin. Kejsarkulten blev också grunden för förföljelse av de alltmer talrika kristna, då dessa på grund av sin monoteism vägrade erkänna andra än sin egen gud, medan personer av övriga religioner i romarriket inte hade samma principiella problem. Både män och kvinnor kunde tjänstgöra som präster i kulten.”*

## Den kristne yrkesmilitären

I Nya Testamentet möter vi flera soldater som var eller blev kristna. Detta var alltså under den tid då det inte krävdes någon ed till kejsaren i form av kejsarkult.

Låt oss först också tänka på att Gud i Gamla Testamentet tillät krig och soldater. 5:e budet gäller enskilda personer som inte har rätt att döda, men överheten har alltid rätt att utföra Guds befallningar. Dessa omfattade i GT också världsliga straff för de folk som stod emot Gud. Så lät t.ex. Gud folket genom krig erövra Kanaans land under Josua.

Redan Abraham blev en krigare när han i spetsen för sina 318 tjänare drog ut i krig för att befria sin brorson Lot och folket som tillfångatagits i Sodom. Det står:

*”När Abram hörde att hans släkting var tillfångatagen lät han sina mest erfarna män rycka ut, trehundraarton män som var födda i hans hus, och de förföljde fienderna ända till Dan. Han delade upp sitt folk och överföll dem med sina tjänare om natten, slog dem och förföljde dem ända till Hoba norr om Damaskus och tog tillbaka all egendom. Sin släkting Lot och hans ägodelar tog han också tillbaka, liksom kvinnorna och det övriga folket.” (1 Mos. 14:14-16)*

Detta är ett exempel på att ett land eller en grupp eller en enskild också har rätt att i nödfall försvara sig när en fiende anfaller.

Jag påpekade också i förra numret att

## Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 20, 22 april 2022

Red. kyrkoherde Sten Rydh

det är tillåtet att delta i ett försvarskrig på överhetens befallning men att det är förbjudet att utföra privata krigshandlingar i fredstid (vi talar här inte om nödvärn). För sådant lät David straffa Joab:

*Du vet också vad Joab, Serujas son, har gjort mot mig, och vad han gjorde mot de två befälhavarna i Israel, Abner, Ners son, och Amasa, Jeters son. Han dödade dem och spillde blod i fredstid som om det var krig. (1 Kon. 2:5).*

I Gamla Testamentet rådde ett tillstånd av s.k. teokrati, då Israel var Guds jordiska folk inom ett visst område, där endast den sanna tron var tillåten. Sådana som uppreste sig mot denna tro skulle utrotas ur folket, antingen genom dödsstraff eller fördrivning. Men i Nya Testamentet gäller inte detta. Guds folk i den kristna kyrkan är inte en jordisk nation utan ett andligt rike. Kyrkan är inte längre som i GT bunden vid ett jordiskt tempel och ett särskilt prästerskap. I GT var detta en jordisk förebild av det andliga riket som Kristus upprättade. Han sade: *"Mitt rike är inte av denna världen."* De kristna är därför medborgare i två riken. Dels tillhör de det land eller rike där de bor, och dels Guds osynliga kyrka, det himmelska riket. De har där sitt *medborgarskap i himmelen* (Fil. 3:20f).

De kristna militärer som omtalas i NT var alltså kristna i det andliga riket men samtidigt jordiska medborgare i något av de jordiska rikena som fanns under denna tid. Romarriket hade under sig en rad olika provinser, t.ex. Syrien, Samarien, Judéen, Mindre Asien, Kappadokien. Kristna fanns också utanför Romarriket, t.ex. i Etiopien. Några bibliska exempel på kristna militärer:

### **Officerens tjänare (Luk.7)**

Den kapten som här omtalas var en militär befälhavare (*centurion*). Encyclopaedia Britannica skriver:

Centurion (*latin centurio, av centuria, ytterst*

*av centum, 'hundra') var den huvudsakliga officersgraden i romarrikets armé. En centurion styrde över en centuria, som var den minsta enheten i en romersk legion.*



*Deras viktigaste funktion var att upprätthålla den romerska arméns stenhårda disciplin. En legion bestod normalt av 6000 soldater uppdelade på tio kohorter, som var uppdelade på sex centuria. En centurion var alltså befälhavare för i teorin hundra legionärer, och*

*det fanns 60 centuria i en legion. Centurierna i en legion var administrativt ordnade i en inbördes rangordning och hade olika ansvarsområden. I praktiken hade de olika centurierna trots olika grad emellertid samma status, med undantag från den centurien med högst grad i den högst rankade kohorten. Denne officer, primus pilus, satt med i krigsråden med de högre officerarna och krigstribunerna. De flesta centurierna var ursprungligen plebejer och hade rekryterats som vanliga soldater. De fick avsevärt högre lön och större andel vid plundring än vanliga soldater. (från wikipedia).*

Om en sådan centurion berättar nu Lukas (se även Matt. 8:5-13):

*När Jesus hade hållit hela sitt tal till folket som lyssnade, gick han in i Kapernaum. En officer där hade en tjänare som var sjuk och döende. Han uppskattade tjänaren mycket, och när han fick höra om Jesus sände han några av judarnas äldste till honom och bad honom komma och rädda hans tjänare. De kom till Jesus och bad honom ivrigt: "Han är värd att du gör det för honom. Han älskar vårt folk, och det är han som har byggt synagogan åt oss."*

*Jesus gick med dem. Han var nästan framme vid huset när officeren skickade några vänner och lät hälsa honom: "Herre, gör dig inte besvär. Jag är inte värd att du går in under mitt tak. Därför tyckte jag mig inte heller värdig att komma till dig. Men säg ett ord, så blir min tjänare frisk. Jag är själv en man som står under befäl, och jag har*

*soldater under mig. Säger jag till en: Gå, så går han, och till en annan: Kom, så kommer han, och till min tjänare: Gör det här, så gör han det." När Jesus hörde detta blev han förundrad över honom. Han vände sig till folket som följde honom och sade: "Jag säger er: Inte ens i Israel har jag funnit en så stark tro." Och de som skickats ut återvände hem och fann tjänaren frisk (Luk. 7:1-10).*

Det märkliga är att denne yrkesmilitär av Jesus framställs som en förebild för de kristna i Israel. Han förtröstade på Kristus och trodde av hjärtat på honom. Han tillhörde inte Israels folk men trodde på Guds ord och löfte. Han hade byggt synagogan åt folket. Han tog emot Jesus som sin frälsare. "Inte ens i Israel har jag funnit en så stark tro", säger Jesus.

**Andra kristna soldater** var de som kom till Johannes döparen och blev döpta av honom. Johannes tog emot dem, döpte dem och förmanade dem att leva som kristna och inte göra som de soldater som på ett ogudaktigt sätt pressade folket på pengar. Det står:

*Även soldater frågade honom (Johannes): "Och vi, vad ska vi göra?" Han svarade dem: "Pressa inte pengar från någon med våld eller lögn, utan nöj er med er lön!" (Luk. 3:14).*

Om det hade varit en synd att vara soldat skulle Johannes ha uppmanat dem att sluta vara krigsmän. Men detta var inte en synd i sig. Det syndiga var att soldaterna ofta "pressade pengar" från folk med hjälp av "lögn och våld". Om en soldat gör så är det en allvarlig synd. Johannes döparen predikade därför lagens ord för soldaterna och uppmanade dem att göra bättring och låta döpa sig.

Samma sak gäller i vår tid för dem som är i tjänst hos överheten, t.ex. militärer, poliser, domare, socialsekreterare m.fl. De har ofta en stor makt över andra människor, och denna makt kan missbrukas på många sätt. Den som vill vara ärlig och skötsam måste därför noga

skilja mellan att det är tillåtet att *inneha* sådana ämbeten men fel att *missbruka* dem. En kristen polis, domare, militär eller annan makthavare måste se till att han eller hon noga följer tio Guds bud och det övergripande kärleksbudet så att korruption och annat missbruk inte uppstår. Men den kristne måste också i sitt ämbete utföra sina uppgifter noggrant och nitiskt. Den kristne polisen måste utföra allt en polis är skyldig att göra även om det ibland innebär att bruka våld. Den kristne soldaten måste försvara landet om och när det behövs. Den kristne socialsekreteraren kan t.ex. vara tvungen att i vissa fall omhänderta barnen från föräldrarna eller medverka till utvisning av sådana personer som inte har rätt att vistas i landet där utvisningsbeslut föreligger.

Att i sådana fall vägra genom att åberopa kärleksbudet är inte att handla i enlighet med Guds bud.

Men så kan det uppstå situationer då överheten befäller sådant som uppenbart strider mot Guds ord och bud. Då måste man lyda Gud mer än människor.

När de kristna i fornkyrkan blev utsatta för förföljelser var de beredda att lida. De gömde undan de heliga skrifterna och samlades i hemlighet till gudstjänster, t.ex. i Roms katakomber. Men om de blev tillfångatagna följde de villigt med sina bödlar och bad för dem.

Ett gripande exempel är den kristne biskopen Polykarpus. Berättelsen om hans martyrium skiljer sig från många senare martyrkter genom att det nästan är fritt från legendariska utsmyckningar och helt bär prägelse av ögonvittnens berättelser. Det översattes till latin, arameiska, syriska och koptiska och har bevarats i fem handskrifter på grekiska (De apostoliska fäderna, 1967, s. 279).

*Mer i nästa nr om Polykarpus martyrium.*